

Metody badań pedagogicznych

12 lipca 2013

Metody badań pedagogicznych to sposoby pozyskiwania i analizowania danych dotyczących procesów edukacyjnych. Oto kilka przykładów popularnych metod badań pedagogicznych:

1. Metoda badań ilościowych – polega na zbieraniu i analizie danych liczbowych, takich jak testy, ankiety, czy też statystyki.
2. Metoda badań jakościowych – polega na zbieraniu i analizie danych opisowych, takich jak wywiady, obserwacje, czy też notatki z przebiegu lekcji.
3. Eksperyment – jest to metoda polegająca na manipulowaniu jednym lub kilkoma zmiennymi w celu oceny ich wpływu na jakieś zjawisko.
4. Metoda studium przypadku – polega na dokładnym opisie i analizie jednego przypadku lub kilku przypadków.
5. Metoda analizy dokumentów – polega na przeglądaniu i analizie różnego rodzaju dokumentów, takich jak programy nauczania, podręczniki, czy też innego rodzaju materiały edukacyjne.
6. Metoda badań uczestniczących – polega na udziale badacza w procesie badawczym, jego uczestnictwie w badanym zjawisku, wymianie informacji z uczestnikami badania

Metoda badań zależy od celów badawczych, pytań badawczych, dostępności i jakości danych.

A oto garść przydatnych cytatów:

„Metoda to zespół teoretycznie uzasadnionych zabiegów koncepcyjnych i instrumentalnych obejmujących najogólniej całość postępowania badacza, zmierzającego do rozwiązania określonego problemu naukowego”[i] – A. Kamiński.

„Metoda jest to sposób systematycznie stosowany, to znaczy stosowany w danym porządku z intencją zastosowania go także

przy ewentualnym powtarzaniu się analogicznego zadania”[ii] – W. Zaczyński.

Technika jest pojęciem podrzędnym wobec metody i nadrzędnym w stosunku do narzędzia badawczego. Techniką badań T. Piłch nazywa za Kamińskim *„czynności praktyczne, regulowane starannie wypracowanymi dyrektywami, pozwalającymi na uzyskanie optymalnie sprawdzalnych informacji, opinii, faktów”[iii].*

Techniki są zatem czynnościami określanymi przez dobór odpowiedniej metody i przez nią uwarunkowanymi. Technika badawcza ogranicza się do czynności pojedynczych lub pojedynczo-jednorodnych. Technika badawcza oznacza czynności: obserwowanie, prowadzenie wywiadu.

Chcąc rozwiązać problemy i hipotezy w mojej pracy posłużę się metodą sondażu diagnostycznego. *„Metoda sondażu diagnostycznego jest sposobem gromadzenia wiedzy o atrybutach strukturalnych i funkcjonalnych oraz dynamice zjawisk społecznych, opiniach i poglądach wybranych zbiorowości, nasilaniu się i kierunkach rozwoju określonych zjawisk i wszelkich innych zjawiskach instytucjonalnie nie zlokalizowanych – posiadających znaczenie wychowawcze – w oparciu o specjalnie dobraną grupę reprezentującą populację generalną, w której badane zjawisko występuje”[iv].*

W sondażu diagnostycznym stwierdzone prawidłowości mają najwyższy stopień prawdopodobieństwa w ramach ograniczonych dobrem próby.

Posłużę się w sondażu diagnostycznym następującymi technikami: ankietą, obserwacją systematyczną bezpośrednią, wywiadem skategoryzowanym (zbiorowym).

Ankieta jest techniką gromadzenia informacji, polega najczęściej na samodzielnym wypełnianiu przez badanych specjalnych kwestionariuszy, na ogół o wysokim stopniu standaryzacji w obecności lub częściej bez obecności

ankietera. Wypełnianie ankiety polega na podkreśleniu właściwej odpowiedzi lub stawianiu określonych znaków przy odpowiednich punktach. Pytania ankiety są zawsze konkretne, ścisłe i jednoprotokowe.

Ankieta jest niezastąpiona w moich badaniach bowiem stanowi niezbędne narzędzie poznawania cech zbiorowości, faktów, opinii o zdarzeniach i danych liczbowych. Celem ankiety jest uzyskanie informacji dotyczących struktury, sposobu funkcjonowania uczniów i ich rodzin.

Wiedza uzyskana drogą ankiety posłużyła do szczegółowych badań wywiadem skategoryzowanym (zbiorowym). Zgadzam się z T. Pilchem, który twierdzi, że *„Wywiad jest rozmową badającego z respondentem lub respondentami według opracowanych wcześniej dyspozycji lub w oparciu o specjalny kwestionariusz”*. [v]

Wywiad służy głównie do poznawania faktów, opinii i postaw danej zbiorowości. Materiał uzyskany drogą wywiadu pozwolił mi na analizę układów i zależności między istnieniem i powstawaniem niepowodzeń szkolnych, a środowiskiem rodzinnym. Celem badań jest możliwie dogłębne i wszechstronne poznanie istoty zjawisk wychowawczych zachodzących w środowisku. Pomógł mi on zanalizować warunki środowiska rodzinnego dzieci objętych badaniem.

Kolejną techniką wybraną przeze mnie jest obserwacja systematyczna bezpośrednia. Jak podaje T. Pilch *„obserwacja jest czynnością badawczą polegającą na gromadzeniu danych drogą postrzeżeń”*. [vi]

Obserwacją można nazwać prostą, nieplanową rejestrację zdarzeń i faktów, ale także proces kontrolowanej obserwacji systematycznej z użyciem technik pomocniczych. Obserwacja dostarcza mi najbardziej „naturalnej” wiedzy o obserwowanej grupie, a więc uważam, że najbardziej prawdziwej. Przez tak rozumianą obserwację chcę uzyskać informacje o wpływie środowiska rodzinnego ucznia na motywację dziecka do uczenia

się. W swoich badaniach szczególną uwagę zwróciłam na warunki materialno-bytowe i warunki kulturowe w rodzinach badanych uczniów.

[i] R. Wroczyński, T. Pilch, Metodologia pedagogiki społecznej (A. Kamiński, art. – Metoda, technika, procedura badawcza w pedagogice empirycznej), Wrocław 1974 r.

[ii] W. Zaczyński, Praca badawcza nauczyciela, Warszawa 1981 r., s. 17

[iii] T. Pilch, Zasady badań pedagogicznych, Warszawa 1995 r., s. 80

[iv] Tamże, s. 51

[v] Tamże, s. 82

[vi] Tamże, s. 77

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.